

רבינו גרשום

ראומר אם מצורע הוא כו': ה"ג ואותו אשם טעון שיטיטה בצפון ומתן בחזרות וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק ונאכל לזכרי כהונה ליום ולילה כלומר ואותו אשם טעון שחיטה בצפון כדון [אשם] ראשם מצורע גמור דשחיטתו בצפון דאפי' יתא שלמים שלמים לא גמא (שחיטתו) [אם נשחטו] בצפון ומתן בחזרות כחומר דאשם וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק כחומר דשלמים ודמינו עליה חומרא תהייהו: ודאי הכי נמי מתיי לקרבן נידורו כמבואר לסוף ק"כ יום אלא דרבי שמעון אית ליה מנתי: האי פירוש דספר הכי גרסינן אף על גב דקא מפרק מר בשחיטת קדשים אימור דאמר ר' שמעון מיימי ומתני לבתחילה לחקוי גברא אבל בעלמא כו'. דתני רבנן בשחיטת קדשים היינו במסכת תרומין בפרק כל הובחים אשם שנמערב בשלמים ר' שמעון אומר שנינו ושחטו בצפון ואכלו כחומר שבתן ליום ולילה. אמר ר' אין מבאינן קדשים לבית הפסול ואמרין כמבואר אפי' חטא ר' שמעון כי חומר שמעון דאעבד אבל לבתחילה אמר ר' שמעון ליה פסולא לעיבן לפי שאין מבאינן קדשים לבית הפסול דהא שנתעברו תנן וקובני בהר הכי אייביהו ר' שמעון אמר למתות מבאי וכו' דמשמע דאפי' לבתחילה קאמר וקא מפרק ליה שאני התם אמאי מבאי לבתחלה ומתני דחקוני גברא הוא ששכחי האי מצורע להאכילוי בקדשים גברא נבא שלימי שנתעברו כדבא אחר לא מצי (מתין) [לערב ולתנופת] לבתחלה: משום דקא ממעט באכילת שלמים. דשלמים נאכלין לב' ימים ולילה א' אחר כי נתערבו ואכלו כחומר שבתן גמורא ונכחו לבית הפסול ועיינו ש'תן זמן ואכלוהו ובמאי קדשים נשחטו הפסול אבל נחנח ש'תן ידע מה פירש אפי' לבתחלה למיז מחני דהכא לביא לבית דממעט באכילתו דכולהו מנחות אין נאכלות אין ליום ולילה והלכך גבי מנחות כדפרשטין לעיל: לר' שמעון דאמר מחנה חלות ומחצה ריקקים יביא וקא מחני ט' חלות וריקא אחד לחובתי ונמצא דקא מיימי עשרון אחד מב' עשרונין דמינן דקא מיימי עשרין א' לחלות ועבדי עשרין חלה אחת וט' ריקין. והשתא כי מחני הכי נמצא דמטצור ממשורן דחלות ומעשרון דריקקין חד עשרון לחובתו. ולוג א' מב' לוגין דהא בעשרון דחלות אינא חד לוג ובעשרון דריקקין חד לוג וכי מחני הכי הוי חד לוג בין החלות וריקקין לחובתו. והאי פירוש נכחוהו בספרים ודאי הוא דההי בעי חד עשרון וחד לוג דמאן דדרי

קה:

רבי שמעון אומר למחרת מציא אשמו ולוגו עמו צידו כדין מאורע בשמיני שלו והוא יוס אחד וששים ומתנה עליו לפי שהוא ספק מאורע וחטאת מאורע שמעבדת טהרתו אינו יכול להציא מזהמה שאין חטאת בהמה צאה על הספק לפיכך יציא חטאת העוף ואם הוא עשיר יתכונ נכסיו לאחר ויהא עני ויציא קרבן עני דהיינו עוף ור"ש לטעמיה דאמר **במסכת ערין** (דף י'): אפי' היה עשיר בשעה שבהיז יפוטרו או בשעת הצאת אשם והעני הכל הולך אחר החטאת ואפילו לתנאי דפלגיו עליה אינא לאוקומה להא דהכא ולפרושי יתכונ נכסיו לאחר מעיקרו ומתנה על חטאת העוף ואומר אם טמא הוא פירוש אשם מאורע הוא הרי זו חובתו ואם לאו הרי זו ספקיו ואינא בקדשים מיד אכל לשמות יין וליתמלא למתים אינו יכול שאין ימי מזו עולין לו לימי זרעמו כילד יעשה פירוש לדברי זן וזמא שאין מנריך לנקש אחד מן השוק לידור כנגדו כמיר כמו שמלריך רבי יוסעבד בפרק שני מירין (מיר ט:). סופר שלשים ומציא עולת בהמה ומגלת פי' ספק תגלחת טומאה וספק תגלחת טהרה דשמא מאורע היה ומיר טמא ולא עלו לו אחת מתגלחותיו למזירותיו רק מנרעמו שאין ימי מזו עולין ממוך ימי זרעמו ולסוף שצעה אחר ימי טהרה זרעמו אינו יכול לגלת דשמא מיר טהור הוא אכל והוא לא צעי שכבר היה ושנה ואפילו לסוף י' אינו יכול לגלת עד שזרוק

עליו אחד מן הדמים ומציא חטאת העוף משום ספק תגלחת טומאה שאינו יכול להתחיל מנין מירות טהרה עד שיציא חטאתו כדפרשית ומתנה עליו כתנאי שלמעלה בתגלחת ראשונה והוא הדין שיש להמתות שאם אינו מיר עבשיו כלל שכלתה מזירותו מתגלחת שלמעלה העולה נדבה וחטאת העוף ספקיו אך התנא לא חש לפרש כל זה וסופר שלשים

יוס ומציא קרבנותיו שלמים ודאי ועולת בהמה ספק ומתנה עליה ואומר אם טמא הייתי בתגלחת שלישית העולה ראשונה נדבה וזו חובה וחטאת העוף מחובתי ואם טהור אני העולה ראשונה חובה וזו נדבה וחטאת העוף ספק והוא הדין נמי דמתנה אם כלתה מזירות מתגלחת שניה שתימן עולת נדבה וחטאת העוף ספק אך לא חשש לפרש כך ושמה יין ומיטמא למתים מימנה להא לא הזכיר בקרבנות תגלחת רביעית זו חטאת [בהמה] שהרי ודאי מיר היה ועדיין לא הציא חטאת בהמהה בשום פעם ואם צאלו לפרש ירשא דברייתא ספק מיר ו' וספק אינו מיר כלל עבשיו (אבל מיר ודאי היה) ולכן לא יציא חטאת בהמה שהרי אינה צאה על הספק לא משממע הכי דל"כ הוה ליה לפרושי כדציא ועוד א"כ בשלמים הוה ליה למתמי תנאי או למיהוי ח' ו' עולת נדבה או שלמי מיר ו' לעינן [והמורס מהסן] דצבאי חזה ושוק וצבאי זרוע בשילה במה דברים אמורים בזמן שנדר שלשים אבל נדר שנים עשר חדש אוכל בקדשים לאחר שמי שנים ושמה יין ומיטמא למתים לאחר ארבעה שנים ו' צאותו ענין וצאותה שיטה שאמרתו מגלת לסוף שנה ו' צאותה של סוף שלשים וצאותו תנאי ולסוף שמי שנים ו' בשניה ולבסוף ג' שנים בשלישית ולבסוף ארבעה שנים ברביעית טמא בפקק ומוחלט צודאי אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים דתגלחת מאורע ודאי דוחה אסור גילוח דמיר ומיד כשיצא לפנינו מגלת ראשונה ובשניעי תגלחת שניה ובשמיני מכניס ידיו לבהונות ושמה יין ומיטמא למתים לאחר ל"ז כך כמזב בתוספתא ונראה דגרסינן ששים ושצעה לפי שיטה שפירשנו טמא צודאי ומוחלט בפקק אוכל בקדשים ו' לאחר שלשים ושצעה יוס ושמה ביין ומיטמא למתים לאחר ע"ד יוס טמא צודאי ומוחלט צודאי אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים ושמה יין ומטמא למתים לאחר ארבעה וארבעים יוס: **אשם** זה יהא שלמי נדבה. וא"ת והא אמרינן בפרק איזהו מקומן (נחמס דף מו:). דאשם מאורע שני כניסים מקצלתו אה דסא ציד אחד ציד ואחד בכלי ושלמים אמרינן דלריך שיקבל כל דמו של פר יוש לומר דתקוין גברא שאני כדאמרנין בפרק התערוצות (נחמס דף עו:):

ובמיכה. למ"ד אשם מאורע לאו דלאורייתא הוי באקפויי ידיו ואע"ג דשלמים צעו סמיכה גמורה ואשכתן בפקקים בפרק האשא (דף פט:). גזי חמשה שנתעברו עורות פסחיהן דנמנעין מלעשות פסח שני מחמת סמיכה משום תקוני גברא

המירו ולמ"ד דלאורייתא הזכיר בחנם סמיכה וכן נסקים דצין שלמים צין אשם מאורע טעונין סמיכה ונסכים ומיהו נסקים מניינו למימר דנקט משום שאר אשמות דלא צעו נסקים: **ותנופת** חזה ושוק. מימה דלא תני תנופה ממייס דצעי אשם מאורע דמתן בפרק כל המנחות צאות מנא (נעל סא:). **ונאכל** ציום וציאה. ובתורה דאין נאכלת אלא ליום ולילה אין יכול להמתות משום דצציא לחם וזלחם אי אפשר לעשות תקנה כדמוכח בפרק התודה (נעל פ:). **שבעינין** ליה דרבי שמעון דאמר אם הביא עשרון אחד משני עשרונות ולוג אחד משני לוגין יצא. פי' בקונטרס לא איתפרש ויש לדקדק מדקסדר מדת יצא לא נתקדשה דמכשר שמי הלחם ולחם הפנים אצית פאגי שמעת מינה דלא מייש בעשרון משמי עשרונות ומיהו לוג אחד מצ' לוגין לא שמעינן מינה דולתו מורו כמדת הלל דנתקדשה:

הרי עלי עשרון פרק שלשה עשר מנחות

רבי שמעון אומר למחרת של יוס ששים מציא אשמו כו': **ושמיטפו בלפון**. כשאר אשמות: **ומתן בהונות**. כדין אשם מאורע: **וסמיכה ונסכים וטנופת חזה ושוק**. כחומר שלמים: **ונאכל לזכרי כהונה ליום ולילה**. ד' שמא אשם הוא: **ואע"ג** (ג) **דאמר מר בשחיטת קדשים**.

בפרק כל הזבחים שנתעברו בחטאות הממות (דף עו:): **אימר דאמר ר"ש מיימי ומתני לבסחילה לתקוני גברא**. כגון האיד דצללא הכי אסור למיכל בקדשים דשמא מאורע הוא: **אבל בעלמא**. כגון התם בזבחים דמייירי דאשם שנתעבר בשלמים דקאמר ר"ש התם כולן יאכלנו כחומר שצנן שיהו כולן נאכלין ליום ולילה כאשם וכולן טעונים סמיכה ונסכים ויעצד אין לבסחילה לא: **דקא ממעט בציילתן**. דשמא שלמים הן וזמן אכילתן שני ימים ולילה אחד וכיון דאשם אינו נאכל אלא ליום ולילה והמותר שורף נמנא מציא קדשים לבית הפסול שלא כדין אבל מנחות הללו זמן אכילתן שיה אפילו לבסחילה נמי: **ולרבי שמעון דאמר מחנה חלום כו'**. ומוקמא מתנימין אליביה ובגון דמיימי ומתני שניטרפו חלות מעשרין זה לפי מה שנדר וריקקין מעשרין זה לפי מה שנדר: **הא קא מייסי**. השמא עשרון ה' מזה קאת ומזה קאת וקא מעערב שמי מנחות כדדי דדי ואיהו לא נדר אלא חדא מנחה לאימתי חד עשרון וחד לוג ומיפלגיה לחלות וריקקים: **שמעינן ליה לר"ש דאמר**. המציא מנחה והציא שני עשרונים וצני לוגין ואמר חזיו של זה והוא

של זה לחובתי והשאר נדבה יא' ולא אחתפירס לן היכא: **ומיקמץ הכי קמץ**. לאומה מנחה שהוא מלטרף שמי מנחות למנחה אחת ו': **והא צעי מיקמץ כו'**. דאי חדא מנחה של חלות וריקקין אמר הוי צעי אימתי חלות וריקקין ולפומתן בכלי אחד ולקמון משניהם קומץ אחד: שמעינן

חלות וריקקין וזמא חס טמא הייתי בתגלחת שלישית העולה ראשונה נדבה וזו חובה וחטאת העוף מחובתי ואם טהור אני העולה ראשונה חובה וזו נדבה וחטאת העוף ספק והוא הדין נמי דמתנה אם כלתה מזירות מתגלחת שניה שתימן עולת נדבה וחטאת העוף ספק אך לא חשש לפרש כך ושמה יין ומיטמא למתים מימנה להא לא הזכיר בקרבנות תגלחת רביעית זו חטאת [בהמה] שהרי ודאי מיר היה ועדיין לא הציא חטאת בהמהה בשום פעם ואם צאלו לפרש ירשא דברייתא ספק מיר ו' וספק אינו מיר כלל עבשיו (אבל מיר ודאי היה) ולכן לא יציא חטאת בהמה שהרי אינה צאה על הספק לא משממע הכי דל"כ הוה ליה לפרושי כדציא ועוד א"כ בשלמים הוה ליה למתמי תנאי או למיהוי ח' ו' עולת נדבה או שלמי מיר ו' לעינן [והמורס מהסן] דצבאי חזה ושוק וצבאי זרוע בשילה במה דברים אמורים בזמן שנדר שלשים אבל נדר שנים עשר חדש אוכל בקדשים לאחר שמי שנים ושמה יין ומיטמא למתים לאחר ארבעה שנים ו' צאותו ענין וצאותה שיטה שאמרתו מגלת לסוף שנה ו' צאותה של סוף שלשים וצאותו תנאי ולסוף שמי שנים ו' בשניה ולבסוף ג' שנים בשלישית ולבסוף ארבעה שנים ברביעית טמא בפקק ומוחלט צודאי אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים דתגלחת מאורע ודאי דוחה אסור גילוח דמיר ומיד כשיצא לפנינו מגלת ראשונה ובשניעי תגלחת שניה ובשמיני מכניס ידיו לבהונות ושמה יין ומיטמא למתים לאחר ל"ז כך כמזב בתוספתא ונראה דגרסינן ששים ושצעה לפי שיטה שפירשנו טמא צודאי ומוחלט בפקק אוכל בקדשים ו' לאחר שלשים ושצעה יוס ושמה ביין ומיטמא למתים לאחר ע"ד יוס טמא צודאי ומוחלט צודאי אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים ושמה יין ומטמא למתים לאחר ארבעה וארבעים יוס: **אשם** זה יהא שלמי נדבה. וא"ת והא אמרינן בפרק איזהו מקומן (נחמס דף מו:). דאשם מאורע שני כניסים מקצלתו אה דסא ציד אחד ציד ואחד בכלי ושלמים אמרינן דלריך שיקבל כל דמו של פר יוש לומר דתקוין גברא שאני כדאמרנין בפרק התערוצות (נחמס דף עו:):

ובמיכה. למ"ד אשם מאורע לאו דלאורייתא הוי באקפויי ידיו ואע"ג דשלמים צעו סמיכה גמורה ואשכתן בפקקים בפרק האשא (דף פט:). גזי חמשה שנתעברו עורות פסחיהן דנמנעין מלעשות פסח שני מחמת סמיכה משום תקוני גברא המירו ולמ"ד דלאורייתא הזכיר בחנם סמיכה וכן נסקים דצין שלמים צין אשם מאורע טעונין סמיכה ונסכים ומיהו נסקים מניינו למימר דנקט משום שאר אשמות דלא צעו נסקים: **ותנופת** חזה ושוק. מימה דלא תני תנופה ממייס דצעי אשם מאורע דמתן בפרק כל המנחות צאות מנא (נעל סא:). **ונאכל** ציום וציאה. ובתורה דאין נאכלת אלא ליום ולילה אין יכול להמתות משום דצציא לחם וזלחם אי אפשר לעשות תקנה כדמוכח בפרק התודה (נעל פ:). **שבעינין** ליה דרבי שמעון דאמר אם הביא עשרון אחד משני עשרונות ולוג אחד משני לוגין יצא. פי' בקונטרס לא איתפרש ויש לדקדק מדקסדר מדת יצא לא נתקדשה דמכשר שמי הלחם ולחם הפנים אצית פאגי שמעת מינה דלא מייש בעשרון משמי עשרונות ומיהו לוג אחד מצ' לוגין לא שמעינן מינה דולתו מורו כמדת הלל דנתקדשה:

כרצו

אחד ולוג אחד והקריש שני עשרונים וכו' לוגין וחביא אותן עשרונים בשני כלים והפריש מהן חצי עשרון מכלי זה וחצי עשרון מכלי זה (משני עשרונים כגון) דמהני ב' עשרונות הפריש חד עשרון לחובתו והי' עבדי בשני לוגין יצא: ומיקמץ הזכי קפיץ. הא קא מיימי עשרון לחלות ועשרון לריקקין הא אימא (אימר) מחצה חלות ומחצה ריקקין אמר היינו חד עשרון ולא בעי אלא חד קומץ לתריוהי: ונעלם דרבינו למיקמץ) דקמין ב' קפצים חד דחלות וחד ריקקין ומתי ואמר [אין] חלות לחוד כי אי מחצה חלות ומחצה ריקקין ליהוי ההוא קומץ חלות וריקקין בהדי דהך תנאי [ומהני] דרמי נאילו קמץ חד קומץ לחוד מתריוהי: הך תנאי מאי אתני ליה הא בעי למיקמץ חד קומץ [וקא קמין] ב' קומפין: א"ל דאי מאי למיקמץ מחלות [שיהון] אריקקין דשמעינן לר"ש בברייתא דאמר [דיחבא] דגדר מחצה חלות ומחצה ריקקין ומיימי לזו בחד מנא וכי קמץ ועלה בידו מאתח על שניהם יצא דיכול לקמון מחלות אריקקין ומריקקין אחלות:

מסורת הש"ס

6) [נעיל סג: וס"ז, ס] 5) ז"ל שלמי נדבה. 9) ק"ק, א' כאותו כו' וכאותה כו'. 7) ק"ק, ד' ז"ל כאותה כו' וכאותו כו'. 7) ק"ק, ס' כשייט וכן כפלישית וכן מרביעית. 7) ק"ק.

הגהות הב"ח

6) ב"ב ור"ר ש' דאמר: 3) רש"י' ד"ה וס"ג דקמפריק מר בשחיטת:

מוסף רש"י

שחיטה בצפון ומתן בחזרות. כחומר אשם וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק. כחומר שלמים [ובחזית שו. ובעי"נ נדה ע.].

שיטה מקובצת

6) ואע"ג דקאמר מר אימר דאמר. מחמת ואע"ג עד חיבת אמר ליה רב פסא וזה פי' מרבנן בסוראי: 7) משני עשרונין: ג) לוגין. פי' דהייז בעי חד עשרון וחד לוג ומפלגין לחלות ולריקקין וקא מערין מעשרין ולוג דחלות ומעשרון ולוג דריקקין. וזה מרבנן בסוראי: 8) לילה עד צותח: 9) עשרון אחד שמיני עשרונות: 10) אחת וכעי שני קפצים דהא לחובה חזרא לזרבי דאמר: בסוף שמעתינן: 10) ספק מיר טמא: 8) למיחו שלמי: 9) דלעינן מורס מהם: 10) לאחר שבעה ושלמים שותה ביין ומטמא למתים לאחר שבעים וארבעה ימים טמא בריאי ומחלט בריאי אוכל בקדשים לאחר: 9) איה כמאן ועד סוף הפסחא קמצי כדחזי ואבדרי וחבלי על דאברין חידושי הרגמיה ואומר אם צורח אדון (וכי נכחי): ואותו אשם טעון שחיטה בצפון ומתן בחזרות וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק כחומר שלמים ודמינו עליה חומרא תהייהו ודאי הכי נמי מתיי לקרבן נידורו כמבואר לסוף ק"כ יום אלא דרבי שמעון אית ליה מנתי: (והאי פירושא דספר הכי גרסינן אפי' על גב דקא מפרק מר בשחיטת קדשים אימור דאמר ר' שמעון מיימי ומתני לבתחילה לחקוי גברא אבל בעלמא כו'. דר"ש דאמר מחצה חלות ומחצה ריקקים יביא וקא מחני ט' חלות וריקא אחד לחובתי ונמצא דקא מיימי עשרון אחד מב' עשרונין דמינן דקא מיימי עשרין א' לחלות ועבדי עשרין חלה אחת וט' ריקין. והשתא כי מחני הכי נמצא דמטצור ממשורן דחלות ומעשרון דריקקין חד עשרון לחובתו ומעשרון דלוג דריקקין ויבת תריוהי הוי חד עשרון לחובתו: א"ל דאי מצי הכי עבדי לצרף וחבתו משני עשרונים דשמעינן לר"ש בברייתא דאמר שאם הביא עשרון אחד משני עשרונים כגון אה נדר עשרון

^[1] וריקקין וזמא חס טמא הייתי בתגלחת שלישית העולה ראשונה נדבה וזו חובה וחטאת העוף מחובתי ואם טהור אני העולה ראשונה חובה וזו נדבה וחטאת העוף ספק והוא הדין נמי דמתנה אם כלתה מזירות מתגלחת שניה שתימן עולת נדבה וחטאת העוף ספק אך לא חשש לפרש כך ושמה יין ומיטמא למתים מימנה להא לא הזכיר בקרבנות תגלחת רביעית זו חטאת [בהמה] שהרי ודאי מיר היה ועדיין לא הציא חטאת בהמהה בשום פעם ואם צאלו לפרש ירשא דברייתא ספק מיר ו' וספק אינו מיר כלל עבשיו (אבל מיר ודאי היה) ולכן לא יציא חטאת בהמה שהרי אינה צאה על הספק לא משממע הכי דל"כ הוה ליה לפרושי כדציא ועוד א"כ בשלמים הוה ליה למתמי תנאי או למיהוי ח' ו' עולת נדבה או שלמי מיר ו' לעינן [והמורס מהסן] דצבאי חזה ושוק וצבאי זרוע בשילה במה דברים אמורים בזמן שנדר שלשים אבל נדר שנים עשר חדש אוכל בקדשים לאחר שמי שנים ושמה יין ומיטמא למתים לאחר ארבעה שנים ו' צאותו ענין וצאותה שיטה שאמרתו מגלת לסוף שנה ו' צאותה של סוף שלשים וצאותו תנאי ולסוף שמי שנים ו' בשניה ולבסוף ג' שנים בשלישית ולבסוף ארבעה שנים ברביעית טמא בפקק ומוחלט צודאי אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים דתגלחת מאורע ודאי דוחה אסור גילוח דמיר ומיד כשיצא לפנינו מגלת ראשונה ובשניעי תגלחת שניה ובשמיני מכניס ידיו לבהונות ושמה יין ומיטמא למתים לאחר ל"ז כך כמזב בתוספתא ונראה דגרסינן ששים ושצעה לפי שיטה שפירשנו טמא צודאי ומוחלט בפקק אוכל בקדשים ו' לאחר שלשים ושצעה יוס ושמה ביין ומיטמא למתים לאחר ע"ד יוס טמא צודאי ומוחלט צודאי אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים ושמה יין ומטמא למתים לאחר ארבעה וארבעים יוס: אשם זה יהא שלמי נדבה

^[2] וא"ת והא אמרינן בפרק איזהו מקומן (נחמס דף מו:). דאשם מאורע שני כניסים מקצלתו אה דסא ציד אחד ציד ואחד בכלי ושלמים אמרינן דלריך שיקבל כל דמו של פר יוש לומר דתקוין גברא שאני כדאמרנין בפרק התערוצות (נחמס דף עו:):